

Referințe bibliografice:

1. Adrian Bulgaru -Director al Institutului Român pentru Drepturile Omului
2. Reynaert, et al, „A Review of Children’s Rights Litterature since the Adoption of the United Nations Convention on the Rights of Child”, Sage Journals, 2009, republicat 2014
3. Protocolul facultativ la Conventia cu privire la drepturile copilului referitor la implicarea copiilor în conflicte armate
4. Hodgkin R., Newell P., Manual pentru implementarea Conventiei cu privire la Drepturile Copilului, ediție revizuită, UNICEF, 2004, pp. 23-43 (principiul nediscriminării), pp. 47-57 (interesul superior al copilului), pp.113-123 (dreptul la viață, supraviețuire și dezvoltare) și pp. 187-213 (principiul respectării opiniilor copilului)

EDUCAȚIA ONLINE – EDUCAȚIE DE SUCCES

ONLINE EDUCATION – SUCCESS EDUCATION

Daniela COVOR,

profesor pentru învățământul primar, Liceul Tehnologic nr. 1 Fundulea

CZU: 376:004

Summary: In the context generated by the *Covid-19* pandemic, online education is a new way of approaching the educational instructive process: the background elements remain the same, but the means of acquiring knowledge are different. This period has shown us that through adaptability and innovation the educational process can continue, and computer technology plays an extremely important role.

But the transition from traditional teaching to distance learning environments entails new risks for students with special educational needs, bringing additional challenges that overlap with existing ones. Inclusive education must aim at approaches and practices in which as many educational actors as possible must be involved, so that children do not become vulnerable to challenges.

În contextul generat de pandemia de *Covid-19*, educația online este o modalitate nouă de abordare a procesului instructiv educativ: elementele de fond rămân aceleași, dar mijloacele de însușire a cunoștințelor sunt altele.

Rezumat: Această perioadă ne-a demonstrat că prin adaptabilitate și inovație procesul educațional poate continua, iar tehnologia informatică ocupă un rol extrem de important.

Dar trecerea de la predarea tradițională la mediile de învățare la distanță presupune noi riscuri pentru elevii cu cerințe educaționale speciale, aduce provocări suplimentare care se suprapun cu cele deja existente. Educația incluzivă trebuie să vizeze abordări și practici în care trebuie implicați cât mai mulți actori educaționali, astfel încât copiii să nu devină vulnerabili în fața provocărilor.

Key words: online education, students with ASD, open educational resources (OER), primary education.

Cuvinte-cheie: educație online, elevi cu TSA, resurse educaționale deschise (RED), învățământ primar

Profesorul secolului XXI trebuie să aibă o viziune deschisă, să fie implicat, pentru a face față noilor abordări, în vederea găsirii unor direcții benefice pentru educație. *Educația* – menționa Ken Robinson - *are nevoie de o revoluție*. Din acest punct de vedere, tehnologiile digitale trebuie integrate în mod natural în această revoluție.

Raportul Mondial UNESCO (2019) subliniază faptul că lumea educației se găsește în fața unei probleme majore: pregătirea elevilor și a cadrelor didactice pentru *societatea de mâine*, o societate care trebuie să facă față tuturor schimbărilor.[4]

Și iată că schimbarea a venit! Trecerea școlii din offline în online ne-a luat prin surprindere, am fost puși în situația de a schimba totul, din mers, a trebuit să ne reinventăm, să ne reorientăm, să regândim modul în care abordăm procesul de educație. Provocările pe care pandemia de Covid-19

le-a adus în domeniul învățământului au arătat că prin adaptabilitate și inovație procesul educațional poate continua, iar acesta poate fi unul de calitate. Tehnologia ne-a dat posibilitatea să oferim elevilor acces la cunoaștere. Elevii folosesc dispozitivele tehnologice în scop personal, dar acestea își schimbă valoarea în momentul în care sunt utilizate în scop educațional, în diferite contexte de învățare. [1]

Educația online a devenit o nouă abordare a educației, comunicarea electronică transformându-se într-o comunicare educațională, prin promovarea unui nou model de învățare. *Dar oare acest tip de învățare este facil tuturor copiilor?*

Consultantul pentru *Educație și Competențe al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică* (OECD), Cecilia Mezzanotte, arăta într-un material publicat pe platforma online a instituției (2020), riscurile întâlnite de elevii cu cerințe educaționale speciale în cazul învățământului online și care sunt soluțiile care se aplică în unele țări din OECD. De cele mai multe ori, acești copii – poate mai mult decât ceilalți – se bazează pe diverse tehnologii pentru educație, acesta constituindu-se într-un avantaj în tranziția către învățământul online. Dar, de multe ori, nevoile lor specifice îi împiedică să utilizeze instrumentele folosite în prezent. [3]

Trecerea de la predarea tradițională la mediile de învățare la distanță presupune noi riscuri pentru elevii cu cerințe educaționale speciale, aduce provocări suplimentare care se suprapun cu cele deja existente. Educația incluzivă trebuie să vizeze abordări și practici în care trebuie implicați cât mai mulți actori educaționali: profesori, consilieri, familia, astfel încât copiii să nu devină vulnerabili în fața provocărilor.

Pentru elevii cu deficit de atenție, hiperactivitate (ADHD), Sindrom Dawn ,TSA va fi dificil să rămână concentrați pe toată durata activităților, dacă acestea nu le captează atenția. Se recomandă găsirea unor metode alternative de comunicare, de transmitere a informațiilor, deoarece nu putem vorbi pentru toți copiii aceeași limbă.

Copiii cu TSA au moduri diferite de învățare. O strategie didactică poate aduce beneficii pentru un elev, iar în cazul altui elev poate avea un efect limitat. Fiecare elev cu autism este unic. Nu există metode și procedee pe care să le putem aplica tuturor elevilor cu autism. Întreruperea rutinei zilnice a vieții școlare, lipsa revederii cu colegii, a locului bine stabilit în clasă, a activităților fizice desfășurate la școală, pot duce la disfuncționalități majore. Acest fapt l-am observat în cercetările pe care le-am desfășurat în ultimii doi ani, când am fost nevoiți să utilizăm predarea online.

În *Ghidul pentru aplicarea PED în timpul pandemiei și utilizarea RED* (2020), se subliniază faptul că trebuie să oferim elevilor o „experiență captivantă și interactivă”. [2] În acest sens, utilizarea resurselor educaționale se va face în combinație cu metodologii pedagogice inovatoare, cu obiecte și activități de învățare diverse, oferind o gamă mare de opțiuni pedagogice inovatoare, prin implicarea atât a profesorilor, dar și a elevilor, pentru a deveni participanți mai activi la proceselor educaționale și creatori de conținut, în calitate de membri ai unei societăți a cunoașterii diverse și incluzive. (UNESCO, 2019) [4]

Dar această *experiență captivantă și interactivă* poate fi captivantă și interactivă și pentru copiii speciali? Minte unui copil autist este cu mult diferită față de cea a unui copil tipic. Pentru el nu este ușor să se concentreze 4 – 5 ore pe zi în fața ecranului, referindu-mă aici la elevii din învățământul primar. Provocarea este cu atât mai mare în cazul acestor copii deoarece au și dificultăți de socializare.

Pentru copiii cu TSA trebuie să utilizăm resurse educaționale deschise în care să includem materiale vizuale în sarcini și activități pentru a ajuta la descifrarea sensului, știut fiind faptul că

autiștii gândesc în imagini. Un număr mare de sarcini poate fi dificil de gestionat pentru ei. Informația nu trebuie să fie în cantități mari, fluxul gândirii trebuie să curgă lent, astfel încât să existe timp pentru procesarea informației.

Dacă elevul nu înțelege o sarcină aceasta va fi împărțită în pași mai mici sau va fi prezentată în mai multe moduri. Cum în mediul online nu putem prezenta fizic, vom apela doar la verbal și vizual pentru explicarea conținuturilor și a sarcinilor, apoi urmează exersarea acestora. Folosirea unui limbaj simplu, care să faciliteze înțelegerea noțiunilor, a ideilor este absolut necesar. Dacă elevul primește sarcini individualizate, atunci timpul de lucru nu trebuie să fie foarte diferit față de timpul stabilit pentru sarcinile celorlalți elevi.

Pentru creșterea motivației elevilor se vor realiza conexiuni între sarcini și lucrurile, jocurile, preferințele elevului. Astfel, el le va aborda cu plăcere. Unul dintre elevii mei – Andrei – ar aborda cu plăcere orice temă legată de sărbătorile de iarnă, dar nu s-ar concentra în aceeași măsură când vine vorba de cifrele romane. Elevul excepțional, de multe ori, utilizează o limbă diferită față de cea a profesorului. De aceea este necesar ca noi, profesorii, să folosim setul de abilități pe care ei le au în prealabil.

Copiii cu autism învață mai bine prin practică, prin apelarea la situații concrete (*learning by doing*), lucru care se realizează cu dificultate sau lipsește în mediul online, mai ales dacă elevul nu are un însoțitor pe tot parcursul activității.

Aplicațiile pe care le utilizăm în realizarea unor resurse educaționale trebuie să fie ușor de accesat, în așa fel încât elevul autist să le poată utiliza fără dificultăți, acest lucru fiind unul de durată. Menționez doar câteva resurse educaționale utilizabile în activitățile desfășurate la clasă.

Fig. 1 Joc *Cursa de cai* <https://learningapps.org/display?v=pcf9az75520>

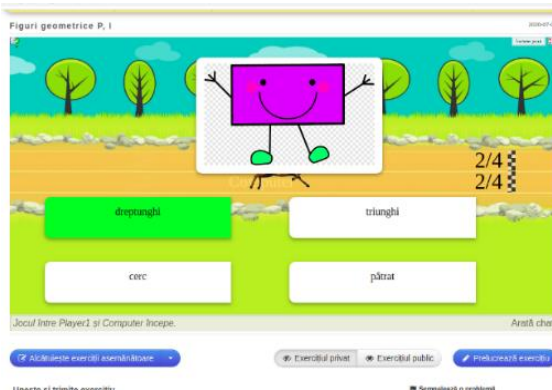

Fig. 2 Joc *Cursa de cai* <https://learningapps.org/display?v=pcf9az75520>

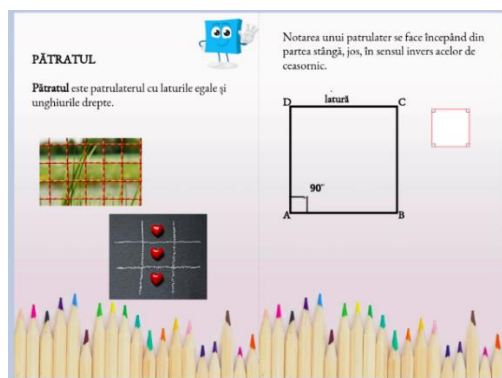

Fig.3 Elemente intuitive de geometrie

<https://read.bookcreator.com/Kt2ea2UveDUBz3YgGal2JAfdLtT2/NpBknAFUQRyauIQ4Zw0Q8g>

Axele de simetrie pot fi evidențiate reconstituind figuri care au fost parțial șterse, dar la care se cunosc axele de simetrie, prin realizarea unor modele decorative. Folosind astfel de exerciții se poate evalua nivelul de înțelegere al noțiunilor predate, elevii fiind astfel nevoiți să aplice practic ceea ce au învățat.

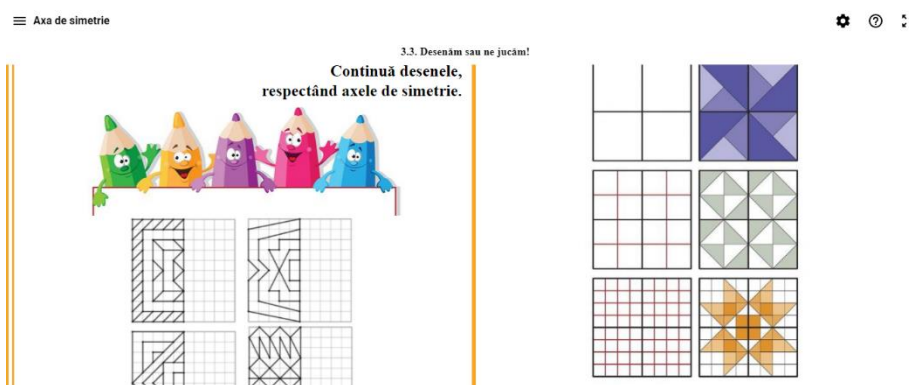

Fig. 4 Axa de simetrie <https://library.livresq.com/details/60340f8fa08ebe000725b0fb>

Folosindu-mă de avantajele *terapiei prin artă*, am aplicat în cadrul multor discipline și metode specifice artelor, astfel încât elevii cu TSA – și nu numai – să-și dezvolte mai ușor deprinderile adaptative, să vadă cu mai multă claritate sarcinile de lucru, să-și dezvolte abilitățile manuale, capacitatea de coordonare generală și oculo-motorie, capacitatea de concentrare a atenției și, nu în ultimul rând, sentimentul de autonomie. Dar, pe de altă parte, în mediu online s-au pierdut și o serie de abilități care se dezvoltă în mediul școlar față în față.

Fiecare copil este unic, are propriul potențial. Trebuie doar să-l descoperim, iar apoi să-l activăm. Cadrul didactic trebuie să găsească pentru fiecare elev un *puzzle story* de design instrucțional, să găsească metode noi de abordare, strategia didactică trebuie raportată la tipul de învățare promovat, la specificul organizării experiențelor de învățare într-un context global.

În cazul copiilor cu CES este foarte greu, dar nu imposibil, o adaptare a propriului comportament la comportamentul celorlalți.

Figură 5 Andrei - Realizarea unei machete

Dacă întâlnești o persoană cu autism, ați întâlnit o persoană cu autism.

Dr. Stephen Shore, profesor la Universitatea Adelphi, New York

Referințe bibliografice:

1. Covor D.; Sistemul de învățământ de tip ID și online. În: *Revista Profesorului*, <https://revistaprofesorului.ro/sistemul-de-invatamant-de-tip-id-si-online/>, 27 mai 2021.
2. Ghid pentru aplicarea Practicilor Educaționale Deschise în timpul pandemiei de coronavirus, UNESCO, Research Gate, 2020. Versiunea 1.0. https://www.researchgate.net/publication/343212044_Ghid_pentru_aplicarea_Practicilor_Educaționale_Deschise_in_timpul_pandemiei_de_coronavirus_Utilizarea_Resurselor_Educaționale_Deschise_in_conformitate_cu_Recomandarile_UNESCO.
3. OECD Education and Skills Today, 27 mai 2020. <https://oecdedutoday.com/coronavirus-students-special-education-needs/>
4. Raportul Mondial UNESCO cu privire la educație 2019. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000265866>